

TORUŃ, PLAN MIASTA W SKALI 1:15 000, STARE I NOWE MIASTO W SKALI 1:3000, NAKŁADEM PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWO-USŁUGOWEGO „POLKART”, WARSZAWA 1993 r.

Prezentowany plan miasta jest konkretnym rezultatem zniesienia cenzury publikacji i zmian w podejściu czynników wojskowych do zakresu ochrony informacji dotyczących struktury i zagospodarowania przestrzennego polskich miast. W przypadku tego planu należy nadmienić, iż jest on prezentem dla miasta, złożonym przez żołnierzy 6 Samodzielnego Oddziału Topogeodezyjnego stacjonującego w Toruniu, wspieranych przez Szefa Zarządu Topograficznego WP. Prace kartograficzne i druk planu są dziełem Służby Topograficznej WP.

Autorzy planu miasta Torunia zapewniają, iż jest on pierwszym, wolnym od celowych przekłamań informacji dotyczących sytuacji, pierwszym, wolnym od celowych zniekształceń skali, umożliwiającym dokładną ocenę położenia i odległości w obszarze miasta. Plan jest na tyle szczegółowy, że rozróżnić można nawet pojedyncze obiekty, przy czym barwą określono ich funkcję. W przypadku zabudowy mieszkalnej podano także numery adresowe budynków, umożliwiające ich usytuowanie w ciągach ulicznych, w zespołach osiedlowych. Zabudowie przemysłowej, zaznaczonej innym kolorem, towarzyszą nazwy własne przedsiębiorstw; podobnie wyeksponowano obiekty użyteczności publicznej. Oprócz wiernie wyrysowanej sieci ulicznej wraz z układem komunikacji miejskiej plan ujmuje drogi nie utwardzone i ścieżki na obszarach leśnych i nadwiślańskich łąkach w granicach miasta. Historyczną część Torunia, jego Stare i Nowe Miasto przedstawiono na oddzielnym planie w skali 1:3000, na którym zilustrowano najcenniejsze zabytki architektury.

Walorem tego planu jest jego grafika, którą wyróżnia się na tle innych opracowań tego typu. Dolne obramowanie planu Torunia przedstawia panoramę miasta od strony Wisły, ukazując piękno jego nadwiślańskiego położenia. W pozostałe obramowanie wkomponowano 30 rysunków obiektów charakterystycznych dla architektury tego miasta.

Na odwrotnej stronie karty zamieszczono: informacje, w które wyposażony jest każdy typowy plan miasta, mapę administracyjną województwa toruńskiego, mapę diecezji toruńskiej, schematy sieci połączeń kolejowych z regionem i odległości drogowych do niektórych miast, obszerną informację o historii mia-

sta i jego zabytkach podaną w językach: polskim, angielskim i niemieckim, ilustrowaną panoramą Torunia C. Pietescha z 1684 r.

Karta zawierająca plan miasta ma rozmiary 89×133 cm, jest wielokrotnie składana, co, jak wiadomo, jest utrudnieniem przy korzystaniu z takiej karty bezpośrednio w terenie. Dostępną jest również karta przystosowana do prezentacji ściennej.

Zapowiedzią prezentowanego planu był *Plan Starego i Nowego Miasta Torunia, w skali 1:2000*, wydany w 1992 r. Ekspozuje on najcenniejsze obiekty zabytkowe toruńskiej starówki, obiekty infrastruktury turystycznej tego obszaru, na stronie odwrotnej zaś zawiera zestawienie obiektów zabytkowych i krótką historię miasta.

Plany miasta Torunia przygotowane przez topografów wojskowych należą moim zdaniem do najlepszych, dostępnych dziś opracowań tego typu, ale nie są jedyne.

W 1991 r. Oficyna Toruńska s. o.o. wydała plan miasta Torunia zawierający schemat sieci ulicznej i komunikacyjnej, w skali trudnej do określenia ze względu na zniekształcenia, ze spisem ulic, skromną informacją turystyczną i licznymi anonsami reklamowymi. W tym samym roku ukazał się *Plan Starego Miasta w skali 1:5400*, którego wydawcą była toruńska spółka Top-Four. Stanowi go schemat sieci ulicznej Starego Miasta z sygnaturami liczbowymi i obrazkowymi, lokalizującymi najważniejsze obiekty zabytkowe i placówki szeroko rozumianej infrastruktury turystycznej tej części Torunia. Na odwrocie karty tego planu zamieszczono informację o historii miasta i jego zabytkach w językach: polskim, angielskim i niemieckim, oraz informacje turystyczne. Także w roku 1991 pojawił się *Plan przestrzenny Śródmieścia Torunia*, wydany przez Spółkę Wydawniczo-Handlową "Kraj". Przedstawia on dzielnicę śródmiejską miasta z lotu ptaka, ukazując urodę gotyckiej architektury i średniowiecznej urbanistyki tego grodu. Walory tego planu, tkwiące w oryginalnej grafice, pomniejsza niedopracowanie redakcyjne terenów wokół śródmieścia, co sprawia wrażenie dzieła niedokończonego. Pojawienie się tylko w jednym roku trzech różnych wydań planów miasta było odpowiedzią na wyczerpanie się nakładu podobnego wydawnictwa, dostarczanego począwszy od 1973 r. przez Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych.

Prezentowane wyżej fakty wskazują na kształtowanie się rynku nośników informacji turystycznej i należy żywić nadzieję, że zjawisko takiego rynku w Toruniu będzie się rozwijać.

Dr Jan Stachowski
Zakład Geografii Ekonomicznej
Instytut Geografii
Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika
ul. Danielewskiego 6
87-100 Toruń

Wpłynęło:
15 września 1993 r.